3

Šulcův stručný průvodce

hlavních
měst v Evropě.

SBÍRKA PRAKTICKÝCH POMŮCEK CESTOVNÍCH.

VYDÁVÁ A POŘÁDÁ ČENĚK ŠULC
NÁKLADEM CESTOVNÍ KANCELÁŘE A SMĚNÁRNY ČENĚK ŠULC & SPOL
V PRAZE.

BRÉMY.

Pokyny cestujícím.

Předchozí studium cesty.

Je nezbytně nutno cestu před jejím započetím si důkladně prostudovati. Cestovati jen tak na zdař bůh, bez určitého plánu, bez předchozích vědomostí, co v tom, co v jiném místě se nachází, čím to neb ono město vyniká, cestovati bez jakékoliv průpravy znamená vyhazovati peníze a čas okny a lépe zůstati je doma, nežli vydati se na cestu nepřipraven. Cestující takový navrací se domů bez jakéhokoliv požitku, on nenašel v cestě své onoho půvabu a té zábavy, jaké od ní očekával, nečerpal z ní náležitého poučení; taková nepřipravená cesta působila účinkem opačným a zhnusila cestujícímu další výlety a vyjížďky. Jinak má se to s cestujícím, který se na svou cestu řádně připravil. On zná předem cenu ubytování i stravování v každém místě, nenechá se nikde ošiditi, zná podrobně popis měst a krajin, které navštíví, ví jak dlouho má všude zůstati, utvrzuje vědění své shlédnutím opravdu cenných památek, pomíjí věci zbytečné a vrací se domů s tím vědomím, že zbytečně nevydal ani haléře, že viděl vše, súčastnil se všeho, co bylo potřebí.

Pomůcky k řádnému prostudování jsou:

1. Kniha průvodčí,
2. mapa oné cesty,
3. jízdní řád,
4. tlumočník, příp. mluvnice a slovník pro ony země, v kterých se hovoří jazyky u nás neobvyklými.

Nejdůležitější pomůckou cestovní jest nepopiratelně **dobrá kniha průvodčí,** provázená jasně provedenými a dobře čitelnými plány a mapami. Klademe hlavní váhu na tyto dobré mapy a plány, neboť ze zkušenosti vlastní víme, že povrchně spracované plány a mapy nejen nedostačují: ony jsou přímo balastem cestujícímu,

(Pokračování za Průvodcem.)

Brémy

Brémy (Bremen 263.440 ob.),

svobodné, hansovní a druhé přímořské a obchodní město Německa, vzdáleno od Severního moře 120 km. Na prav. břehu Wesery leží Staré město, na levém Nové Město. Hlavní památky brémské soustředěny jsou na Starém městě na hlav. náměstích Domshof a Domshaide. Při ústí hlav. ulic Langenstrasse a Obernstrasse zvedá se pěkná got. budova **radnice** z poč. 15. stol., jejíž arkáda průčelní spočívá na 12 dorských sloupech. Mezi okny I. patra nalézá se 16 soch, představujících císaře se 7 kurfürsty, ostatní pak Solona, Plata , Senecu a j. Ve velkém sále (39 m. dl., 13 m. šir.) v I. patře se starožitnými malbami nástropními a nástěnnými i malovanými okny, nalézá se mramorová socha starosty brémského Jos. Smidta. Na stropě zavěšeny jsou veliké modely lodí „Hansa“ a „Washington“. Odtud vedou ozdobné točité schody do zvláště zajímavého arkýře s krásnými dveřmi řez. z počátku 17. stol. zv. „Güldenkammer“. Na západě jest vchod do pověstného brémského **Ratskeller** (rad. sklepa), jenž obsahuje zajímavé sály „Bacchussaal“ se sousoším Bacchusa a znaky Brém, dále „Senatszimmer“ s pěknými nástěnnými malbami, vzácnými majolikovými

kamny a pěknou bronzovou skupinou zvířat, představující brém. městské hudebníky (Bremer Stadtmusikanten). Z dalších síní jest pozoruhodný „Rosekeller“ z poč. 17. stol. s obrovskou malovanou růží na stropě, „Apostelkeller“, „Priölken“ a j. (Vstup volný do horních síní radnice, do Güldenkammer vstup. 20 pf.). Východní i západní vchod do radnice jest ozdoben dvěma měď. sochami rytířů na koních. Před záp. průčelím radnice na Kaiser-Wilhelmplatz stojí **jízdecká socha cís. Viléma I.** a před jižním pískovcový **Rolandův sloup** (5·5 m. vys.), nejstarší historický pomník z r. 1404., postavený na místě bývalého dřevěného. Při Langenstrasse stojí **Schütting** (ze 16. st.) s hustě vedle sebe položenými okny, bývalý cechovní dům kupců brém., nyní sídlo obchod. komory. Východní stranu Marktplatzu ohraničuje nádherná got. budova **bursy,** jejíž průčelí je ozdobeno 6 allegor. sochami a znaky hansovních měst. Schodiště i vnitřní síně, zvláště bursovní sál, jsou bohatě vyzdobeny pěknými malbami (bursovní hodiny 1—2 hod.). Vedle v ul. Wachtstrasse vedoucí k mostu přes Weseru, rozkládá se velkolepá budova **bursy bavlnové.** Na náměstí mezi bursou, dómem a radnicí stojí **Wilhadibrunnen** (fontána), postavená na počest prvního biskupa brém. Wilehadusa. Pozoruhodné jsou budovy, ležící naproti burse, mezi nimiž zvláště zajímavé jsou **Ratsapotheke,** v středověkém slohu, v ul. Langenstrasse je **Stadtwage** (z r. 1587), dále několik starobylých soukromých domů jako **Bremer Kaufhaus,** starý **Kornhaus** z konce 16. stol. a **Alt-Bremerhaus** z poč. 17. stol. Mezi bursou a budovou **Brémské Banky,** s pěk-

nou pískovcovou fasádou, je na Domshofe **velechrám St. Peter** (Dóm). První chrám na tomto místě založil r. 789 biskup Wilehadus. Pozdější románská sloupová basilika z 11. stol. doznala přestavbami ve 13. a 16. stol. i v době nejnovější (obě věže) mnohé změny. Vnitřek kostela chová četné umělecké památky, jako krásné sklomalby, v patře varhan 10 soch (Karla Vel., bisk. Wilehadusa a j. biskupů), baroková kazatelna, dar švéd. královny Kristiny a bronzová křtitelnice z 11. stol. Pod chorem kostela je krypta zv. **„Bleikeller"**, kdež nalézají se neporušené mrtvoly. Nejstarší z vysušených mumií je 460 let, nejmladší 160 let stará. (Vstupné osoba 50 pf., 3 osoby 1 M., děti 20 pf.). Vedle chrámu zvedá se **Turmbläserbrunnen,** originelní práce středověká s třemi trubači na architektonickém podstavci. Na rozsáhlém Domhofu nalézá se na místě bývalého arcibiskup. paláce budova **Stadthaus,** sídlo různých úřadů (kancelář průvod. listin (pasů) 8—2 hod., 3—7 hod.), dále renaiss. budova bankov. závodu Bernh. Losse & Co., **Rutenhof,** soukromá budova, jejíž nádvoří je ozdobeno pěkným freskovým vlysem a průčelí nese sochy Gutenberga, Luthera, Lebnize a Lessinga. Zde umístěno je **školské museum** brémského učitel. spolku (středa 4—5 hod., neděle 11—12 hod., vstup volný). Nedaleko jest palác **Deutsche Bank** v ital. baroku a vedle renaiss. budova **Musea (Klubhaus)** s bohatou bibliotekou a čítárnou. V blízkém **Lindenhofu** jsou umístěny různé úřady. Naproti velechrámu při Sandstrasse jest palác **Bremer Bank** s malebnou pískovcovou fasádou. Před budovou brém. pojišť. banky na život (Lebensver-

sicherungsbank) jest originelní **skupina Teichmann-brunnen.** Blízko Domshofu zvedá se kostel **Liebfrauen-kirche** z 12. a 13. stol. a naproti velkolepý **palác Deutsche Nationalbank.** K zadní straně velechrámu přiléhá got. budova **Kunstvereinu** s pěkně vypraveným vnitřkem, zvláště sálem koncertním a císařským. Jižně odtud na prostranném Domshaide stojí bronzová **socha krále švédského Gustava Adolfa** a vedle pěkná budova renaiss. **říšské pošty** (Reichspost) s bohatě ozdobeným portálem. Na vých. Domshaide vypíná se velkolepý renais. **soudní palác,** jehož průčelí zdobí 6 soch (cís. Otty Vel. a Viléma I. a čtyř starostů města). Za hlavní poštou při Dechanat-strasse rozkládá se rozsáhlá **školní budova** s gymnasiem a vyš. reálkou a nedaleko při Gartenstrasse je františkánský **kostel St. Johann,** got. stavba ze 14. stol. s pěknou kazatelnou, oltáři a sklomalbami. Ulicí Ostertorstrasse, vedoucí z Domshaide, přijdeme do krásných sadů **Wall-anlagen,** které rozkládají se na místě bývalých hradeb, celé staré město obkličujících. Na blízku Wesery jest **Ostertor** a nedaleko **Altmanns-Höhe,** nevysoký kopec, s něhož pěkná vyhlídka na Nové město. Na konci Oster-deichu rozkládají se velké, zábavné místnosti **„Weser-lust“** s krásnými vilami a příjemnými zahradami. Nedaleko odtud při Weseře jest nová **botanická zahrada** (otevř. 16./4.—30./10. od 8—7 hod., neděle 8—2 hod. a 4—6 hod.). Naproti Altmanns-Höhe na lev. břehu Wesery rozkládá se got. budova **městské vodárny,** s jejíž věže je pěkný pohled na město. Nedaleko Ostertore jest krásná budova **Kunsthalle** se sbírkami obrazů, skulptur a čí-

tárnou a se síněmi pro občasné pořádání výstav (otevřeno denně mimo úterý 11—12 zdarma. Vstupné do výstavy od 1. září do 30. dubna pro nečleny 50 pf.). Sev. odtud v sadech hradebních spatříme mramor. **pomník H. W. M. Olbera,** proslulého astronoma a lékaře.

Odtud přijdeme k **Bischofstor,** naproti níž zvedá se budova **městského divadla** (hraje se od 1./9.—30./4.); za ním jest pěkný bronzový **pomník „Der Rosselenker".** Na další procházce po Wallanlagen přijdeme k **Heerdentor,** kdež na blízku je mramorová **vása,** ozdobená reliefem Steinhäusera. Potom následuje Blumenschule a na blízku renais. pískovcová budova **Reichsbankhauptstelle** s allegor. skupinou „Brémy a Wesera". Odtud přijdeme k **Ansgarrtor,** za níž na bývalé baště hradební stojí **pomník padlých bojovníků** ve válce německo-francouz. (1870—71). Nedaleko **Deventor** na návrší uprostřed pěkné skupiny parkové stojí **pomník Altmanna,** tvůrce Wallanlagen (hradeb. sadů). Posléze přijdeme k poslední bráně na pr. bř. Wesery Stephanitor; v levo u železničního mostu přes Weseru na Nové město vedoucího jest **Armenhaus** ze 17. stol. Od Stephanitor dáme se v levo ulicí Hafenstrasse, načež po Jippenstrasse přijdeme ke **kostelu St. Stephani** v podobě basiliky z konce 12. stol. s pěkným reliefem „Kristus v hrobě" od Steinhäusera. Nedaleko kostela nalézá se **St. Stephani-Gemeindehaus,** gotická budova s kaplí, v níž jest pěkný mramor. krucifix od Steinhäusera; budovy této užívá se k různým účelům obecním. Odtud dále ulicemi Faulenstrasse, Am Brill a v Hutfilterstrasse v levo jest pěkná budova **Sparkasse.** V pra-

vo při Kaiserstrasse jest renaiss. palác **Gewerbemuseum**, jež obsahuje umělecko-průmyslové sbírky, starožitnosti, biblioteku odborných děl a zvláštní výstavy (otevř. zdarma mimo neděli 10—2 hod., knihovna ve všední dny mimo úterý a čtvrtek 9—1 hod. a 3—6 hod., večer 8—10 hod.). Dále v téže ulici nalézá se **hlavní cel. úřad** a naproti budova **celního ředitelství;** v levo u mostu Kaiserbrücke jest pozoruhodná budova **„Drei-Kaiser-Haus“.** Ulicí Hutfilterstrasse přijdeme na náměstí ke got. kostelu **Ansgarri-Kirche** z pol. 13. stol., jenž v jižní části zachoval si některé pěkné tvary románské. Uvnitř staré fresky a sklomalby z doby novější. S věže 97 m. vys. pěkná vyhlídka. Naproti západ. portálu stojí **pomník arcib. Ansgara.** Při Ansgariitorstrasse vypíná se stará budova (z poč. 17. stol.) zv. **Gewerbehaus** s pěknou renaiss. fasádou. Bohatě vyzdobena jsou schodiště, velký a císařský sál (26 poprsí něm. císařů, říš. orel a znaky brémské). Budova dříve k různým slavnostem používaná, slouží nyní účelům průmyslovým. V blízké Papenstrasse jest **Norddeustcher Lloyd,** rozsáhlá nádherná budova s věží a bohatou architektonickou výzdobou. Odtud Oberenstrasse, Kahlenstrasse přes Langenstrasse a Albutenstrasse přijdeme do Martinistrasse, kde na břehu Wesery stojí **kostel St. Martini** ze 14. stol. s pěknou 45 m. vys. věží. Po velkém mostě 137 m. dl. a 17 m. šir.) přejdeme na poloostrov, jejž tvoří hlavní řečiště Wesery s odbočkou zv. „malá Wesera“. Naproti jest **Arbeitshaus** a nedaleko odtud ve zdi **medailon Joh. Gottfr. Seume,** proslulého básníka. Po dřevěném mostě přes „malou Wese-

ru“ vstoupíme na Nové město, kdež hned v levo jest **kostel St. Pauli** ze 17 stol.; nedaleko **Buntes Tor** jest nemocnice **„Červeného kříže“**; dále jsou tu dvoje **kasárna, voj. nemocnice** a **technika** s oddělením pro stavbu lodí, jediným toho druhu učilištěm v Německu. Nejjižněji v ul. Kirchweg jest got. **kostel St. Jakobi.** Odtud vrátíme se na Staré město a branou Bischofstor vstoupíme do Rembertistrasse, kdež v pravo jest got. **kostel St. Remberti.** Odtud přes Am der Weiden Dobben a Dobbenweg přijdeme k pěkné bronzové **fontáně Kentaurbrunnen.** Odtud počínající ulice Bismarckstrasse a Mathildenstrasse ozdobeny jsou pěknými soukromými budovami. Ulicemi Mathildenstrasse a Humboldtstrasse přijdeme ku got. **kostelu Friedenskirche, ústavu hluchoněmých** a rozsáhlé **městské nemocnici.** Zpět a dále ulicí Am Fesenfeld a Lübeckerstrasse po Theisenradsdeich a v pravo Sielwall přijdeme na Körnerwall, kdež je malý bronzový **pomník Theod. Körnera**. Odtud až k Ostertorweg a v pravo při Blumenstrasse stojí **kamenný kříž Vasmera,** bývalého purkmistra (r. 1435). Odtud vrátíme se k ul. Am Dobben a dále tramwayí zajedeme k **Tivoli-Theater,** pěkné budově s krásnými sály (3000 osob). Odtud odbočíme v pravo a tunelem přijdeme do Kaiser-Friedrichstrasse, kde v parku stojí jízdecká **socha cís. Bedřicha II.** Zpět k divadlu a dále naproti hlav. nádraží jsou **lidové lázně** (Volksbäder) s římskými a ruskými parními a vanovými lázněmi a dvěma nádržemi k plování. Na blízkém Bahnhofsplatze v pravo jest **městské museum,** kdež umístěny jsou pěkné sbírky přírodovědecké a národopisné,

průmyslové a obchodní museum (otevř. od 1./4. do 30./9. v pondělí a pátek 10—2 hod., ve středu a sobotu 2—6 hod., v neděli 10—2 hod.; v zimních měsících (1./10.—31./3.) v neděli a svátek 10—2 hod., v úterý, ve středu a sobotu 10—2 hod. bezplatně, v pátek 50 pf. — v pondělí a ve čtvrtek zavřeno). Naproti museu je imposantní budova **městské bibliotéky** ve slohu holand. renaissance s vystupujícím portikem na sloupech; obsahuje na 130.000 svaz. Jdeme dále Breitenweg a v blízké Düsternstrasse jest ústřední tržnice. Za ústředním nádražím nalézají se rozsáhlé **jatky** a nedaleko **elektrárna.** Odtud přijdeme do velkolepého **městského parku** (Bürgerpark — 136 ha.) s obrovskou nádrží Hollersee, s rozsáhlou barokovou budovou **Parkhaus** (160 m. dl., 50 m. š.), kavárnou, pěknou rozhlednou, několika kiosky a menšími jezírky a vodotrysky. Po prohlídce parku zajedeme ještě tramvayí do záp. předměstí k bráně Stephanitor a odtud do Lützowerstrasse, kde stojí Haus Seefahrt, útulek starých námořníků a jejich vdov, založ. r. 1825. Hlavní sál renaiss. budovy jest ozdoben pěknými nástěnnými malbami. Odtud přes Haferkamp na Marktplatz; v blízké Nordstrasse jest evangel. **Diakonissenhaus** a dále při Hansastrasse **Kahrwegs-Asyl** pro chudé neduživce. Nedaleko odtud je got. **kostel St. Wilhadi, meteorolog. stanice a svobodný přístav.**

B. Vavroušek.

(Viz předchozí na 2. str. obálky).

dobrý dojem i náladu cesty kazí a všechny požitky, které si cestující ze své cesty sliboval, předem podlamují.

Abychom odčinili nedostatek stávající a posloužili i v tomto směru našemu obecenstvu cestujícímu, které, bohužel, musí dosavade kupovati příruček cizojazyčných, započali jsme s posloupným, věcně a na praktickém podkladě založeným vydáváním praktických pomůcek cestovních.

V první řadě věnovati budeme bedlivou svou pozornost knihám průvodčím, které jak svým obsahem, uspořádáním a pěknou úpravou, tak i svými přílohami (plány, mapami a j.) cestujícímu obecenstvu našemu budou spolehlivým, správným rádcem na cestách a milou, poutavou četbou před započetím i po ukončení cesty.

Přednosti našich průvodčích knih:

Průvodčí knihy naše sestaveny jsou na způsob ukazatelů a provádíme v nich cestujícího od bodu k bodu, tak že může jíti dle něj zcela bezpečně, aniž by se obávati musil, že zabloudí a může sledovati cestu námi vytčenou v té úplné jistotě, že nevynechá ničeho ze zajímavých památek místních. Pokud nám bylo možno, registrovali jsme v knížkách našich všechna data, mající vztah k národu českému i k jeho historii.

Plány a mapy k průvodčím našim připojené jsou po většině provedeny v barvách, názvosloví je dobře čitelné a všechny dokumenty jsou nejnovějšího data a může se cestující při svých vycházkách, vyjížďkách a výletech úplně na ně spolehnouti. Pojmenování ulic ponechali jsme původní, aby cestující předem nebyl uveden v omyl.

Praktické pokyny, týkající se hotelů, prostředků komunikačních, návštěvy pamětihodností atd., spracovali jsme jednak dle našich zkušeností vlastních, jednak čerpali jsme je z pomůcek, jež nám směrodatní činitelé v dotyčných místech dali na naše zvláštní požádání k disposici.

Formát našich knížek je příruční, úprava typografická předstihuje mnohé podobné, jinak na slovo vzaté kolekce cizojazyčné, papír je jakosti nejlepší, zaručeně dřeva prostý. Ku dovršení dokonalosti příruček našich použili jsme k jich výzdobě krásných illustrací, znázorňujících nejzajímavější místní pamětihodnosti.

Cena knížek stanovena velmi mírně — poměrně daleko mírněji nežli tomu je u podobných příruček cizojazyčných.

Seznam průvodčích knih,

které dílem vyšly, dílem jsou v tisku, dílem vyjdou **v Šulcově illustrovaném průvodci.**

Čís.	1.	Průvodce po Turině a okolí. S barevným plánem	—.90
„	2.	Průvodce po Lipsku a okolí. S barevným plánem	—.60
„	3.	Průvodce po Haagu a okolí. S barevným plánem	—.90
„	4.	Průvodce po Amsterodamu a okolí. S barevným plánem	1.20
„	5.	Průvodce po Rotterdamu a okolí. S barevným plánem	—.60
„	6.	Průvodce po Kolíně nad Rýnem a okolí. S barevným plánem	—.60
„	7.	Průvodce po Ženevě a okolí. S barevným plánem	—.60
„	8.	Průvodce po Luzernu a okolí. S barevným plánem	—.60
„	9.	Průvodce po Římu a okolí. S 11 barevnými plány	4.—
„	10.	Průvodce po Frankfurtu n. M. a okolí. S barevným plánem	—.90
„	11.	Průvodce po Hamburku a okolí. S barevným plánem	1.20
„	12.	Průvodce po Milánu a okolí. S barevným plánem	1.20

„ 13.	Průvodce po Bernu a okolí. S barevným plánem	—.60
„ 14.	Průvodce po Marseillu a Lyonu. S barevnými plány a mapami	
„ 15.	Průvodce po Curychu a okolí. S barevným plánem	—.60
„ 16.	Průvodce po Bremách a okolí. S barevným plánem	—.90
„ 17.	Průvodce po Rivieře francouzské: Z Ventimille až po Marseille. Od Ženevy po Nizzu. S četnými barevnými i černými plány	2.—
„ 18.	Průvodce po Neapoli a okolí. S barevným plánem	2.—
„ 19.	Průvodce po jezerech hornoitalských. S četnými barevnými i černými plány .	
„ 20.	Průvodce po Florencii a okolí. S barevným plánem	1.60
„ 21.	Průvodce po Londýně a okolí. S barevnými plány	
„ 22.	Průvodce po Antverpách a okolí. S barevným plánem	1.20
„ 23.	Průvodce po Bruselu a Ostende. S barevnými plány	1.20
„ 24.	Průvodce po Stokholmu a okolí. S barevným plánem	1.60
„ 25.	Průvodce po Christianii a okolí. S barevným plánem	1.20
„ 26.	Průvodce po Kodani a okolí. S barevným plánem	1.60
„ 27.	Průvodce po Benátkách a okolí. S barevným plánem	1.20
„ 28.	Průvodce po Terstu a okolí. S barevným plánem	—.60
„ 29.	Průvodce po Budapešti a okolí. S barevným plánem	—.90

„ 30. Průvodce po Cařihradu a okolí. S barevným plánem . . . .

„ 31. Průvodce po Vídni a okolí. S barevným plánem 1.20

„ 32. Průvodce po Štýrském Hradci a okolí. S barevným plánem . . . . —.60

„ 33. Průvodce po Dalmacii, Černé Hoře, Bosně a Hercegovině. S četnými plány . . 3.—

„ 34. Průvodce po Alžírsku i Tunissku. S četnými barevnými plány . . . . 3.—

„ 35. Průvodce po Bukurešti a okolí 1.20

„ 36. Průvodce po Moskvě a okolí. S barevným plánem . . . .

„ 37. Průvodce po Varšavě a okolí. S barevným plánem . . . .

„ 38. Průvodce po Petrohradě a okolí. S barevným plánem . . . .

„ 39. Průvodce po Solnohradu a Solné Komoře. S četnými plány. 2.40

„ 40. Průvodce po Drážďanech a okolí. S barevným plánem 1.20

„ 41. Průvodce po Mnichově a okolí. S barevným plánem 1.20

„ 42. Průvodce po Norimberku a okolí. S barevným plánem 1.20

„ 43. Průvodce po Rivieře italské. Z Janova až po Ventimiglii (Vintimille). Z Janova až po Pisu. S četnými barevnými i černými plány . . . . 2.—

„ 44. Průvodce po Paříži a okolí. S četnými barevnými i černými plány . . . . . 5.—

„ 45. Průvodce po Egyptě. S četnými barevnými i černými plány . . . . 5.—

„ 47. Průvodce po Palestině a Syrii. S četnými barevnými i černými plány . . . . . 5.—

„ 48. Průvodce po Krakově. S barevným plánem 1,20

„ 49. Průvodce po jezeře Gardském a Veroně. S barevným plánem 1.20
„ 50. Průvodce po Rjece a Quarneru. S barevným plánem . . . . —.90
„ 51. Průvodce po Berlíně a okolí. S barevným plánem 1.20
„ 52. Průvodce po Porýni . . . .
„ 53. Průvodce po Kostnici s jezerem Bodamským . . . .

Ve vydání bude se pokračovati. Kromě této sbírky illustrov. průvodců počali jsme vydávati **stručné ukazatele**, t. j. stručné popisy předních měst evropských na několika stránkách pod názvem:

ŠULCŮV STRUČNÝ PRŮVODCE.

Sbírka stručných popisů hlavních měst v Evropě.

Cena svazečku obnáší 25 hal., poštou 28 hal.

V této sbírce posloupně vyjdou v době nejkratší:

Čís. 1. Antverpy.
„ 2. Benátky.
„ 3. Brémy.
„ 4. Brusel.
„ 5. Cáchy.
„ 6. Haag.
„ 7. Hamburk.
„ 8. Kolín n. R.
„ 9. Ostende.
„ 10. Rotterdam.
„ 11. Terst.
„ 12. Amsterodam.
„ 13. Frankfurt n. M.
„ 14. Christiania.
„ 15. Berlín.
„ 16. Drážďany.
„ 17. Mnichov.
„ 18. Norimberk.
„ 19. Stokholm.

Další svazky následují.

Vypracování programů a pořadů.

Těm, kdo nemají čas neb chuti ku prostudování cesty, vypracujeme plán a rozvrh cesty za následujících podmínek:

Za plán cesty	5denní	čítáme	. . . .	K 3.—
„ „ „	8 „	„	. . . .	K 4.50
„ „ „	14 „	„	. . . .	K 6.—
„ „ „	3nedělní	„	. . . .	K 9.—
„ „ „	4 „	„	. . . .	K 12.—

Za pouhý pořad odjezdů a příjezdů vlaků čítáme při cestě jednoduché K —.60 až K 1.50

Za pořad odjezdů a příjezdů při cestě složitější čítáme . . . . K 2.— až K 5.— dle její délky.

Doporučujeme, aby si každý cestující před počátím cesty peníze cizí již zde zaopatřil.

V cizině bude platiti kurs daleko vyšší a kromě toho vydává se v nebezpečí, že obdrží peníze buď falešné, buď z oběhu vzaté. V cizině lze se těžko dovolati pomoci proti takovým přehmatům, a proto nejlépe je vyvarovati se podobných nepříjemností tím, že si cestující již zde cizí peníze zaopatří. **Vyměňujeme v našich vlastních směnárnách, Havlíčkova ul. č. 1., aneb na nádraží cís. Frant. Jos. cizí peníze v kursu nejvýhodnějším** a zaopatříme obratem i peníze měně u nás používané, dodáme peníze v oběhu jsoucí a čítáme vše nejkulantněji.

Zbylé peníze béřeme za nejvýhodnější kurs nazpět.

Jak lze vyvarovati se falešných peněz.

Za účelem snažšího přehledu všech mincí a ku uvarování všech nepříjemností při rozměňování bankovek aneb větších mincí na drobné peníze, doporučujeme všeobecně oblíbené a velmi zřetelně a věrně

ve zlatě, stříbře a jiných barvách kovových

provedené

pohlednice.

Z pohlednic těchto lze peníze zcela jasně rozpoznati. Jsouť na pohlednicích tak pravdivě zobrazeny, jako by opravdové peníze byly na papíru připevněny.

V celku vyšlo 45 druhů a sice:

Americké Státy, Argentina, Belgie, Brasilie, Britanie Velká, Bulharsko, Ceylon, Čili, Čína, Dánsko, Ecuador, Finsko, Francie, Holandsko, Hongkong, Italie, Japonsko (2 druhy), Maroko, Mexiko, Německo, Něm. N. Guinea, Něm. Východní Afrika, Norvéžsko, Persie, Peru, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Rusko, Řecko, Siam, Srbsko, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, Transvalsko, Tunissko, Turecko (2 druhy), Uhry, Uraguay, Venezuela.

Cena jednotlivých pohlednic je stanovena na K —.20. Jeden tucet sdruženě K 2.—. Celá kolekce (45 kusů) K 7.50.

Šulcovy kupony hotelové a jich výhody.

K nejdůležitějším vymoženostem novodobého cestování náležejí nepopíratelně kupony hotelové.

Kdo jen při trochu vzdálenější cestě neprostudoval podrobně celou řadu příručních knih cestovních, ať již německých, ať již francouzských neb anglických — českých podobných pomůcek doposud, bohužel, nebylo (začali jsme právě vydávati soustavnou sbírku průvodčích poukazujeme na str. 3.) — a kdo nevěnoval tomuto studiu tu největší píli a pozornost, ten se zajisté setkal s takovými nesnázemi na své pouti, že dojem, který si z cesty své odnesl, byl tak nepříznivým, že nikterak nepovzbuzoval ku podobným cestám příštím.

A přece cíl cesty, ať již krajina se svými přírodními krásami, ať již město se svými sbírkami a památnostmi, nebyl o nic méně půvabný, než jak jest popisován v průvodčích, a útraty naopak byly často dvojnásobné těch, jakých při normálních poměrech třeba.

Již při vystoupení z vlaku narážíte na obtíže.

Křik zřízenců hotelových vás ohlušuje. Každý doporučuje svůj hotel. Volíte na zdař Bůh a bohužel, málokdy volíte dobře.

Hotelier počítá jednak s místní neznalostí hosta a jednak s jeho únavou po příjezdu, a dovede při jednání s příchozím hostem vše zaříditi tak, že týž buď zaplatí za pokoj cenu přemrštěnou, aneb obdrží pokoj malý, bezvzdušný, který v žádném směru neodpovídá zdánlivě nižší ceně.

Ve většině případů přijde cestující k seznání takovému až po zaplacení účtu a co nejzajímavějšího při všem — na nové stanici nové obtíže s hotely se stejným zakončením a tak to jde až po návrat domů.

Při našich poukázkách hotelových jsou obtíže tyto předem vyvarovány. Hotelier je povinen při placení našimi kupony hotelovými dodržeti dle právoplatné smlouvy původní ceny a dbá, aby vzhledem ku dalšímu spojení byl cestující co nejlépe obsloužen. Činí tak ve svém zájmu, neboť, čím lépe klientům našim poslouží, tím více hostí mu firma naše doporučí. A právě tento bod je nejlepší zárukou, že hotelier své povinnosti zadost učiní, neboť každý přehmat by se mstil na něm samém.

Kupony hotelové vztahují se buď na celé zaopatření, t. j. ubytování a úplné stravování vždy během 24 hodin, aneb na ubytování, snídani, oběd a večeři, každé zvláště a může si cestující dle své libosti vyvoliti buď jen ubytování se snídaní aneb celé zaopatření, čili v mluvě hotelové „pensi". Doporučujeme zvláště použití pensí, neboť ceny v případě tom jsou mnohem nižší, nežli sebe jednodušší stravování ‚a la carte". Ve většině městech turisty navštěvovaných nelze se vůbec jinak stravovati nežli v hotelu, jednak z úplného nedostatku hostinců v našem smyslu, jednak z toho důležitého důvodu, že by cestující pouze na ubytování bez stravování reflektující buď vůbec byt nedostal, aneb za samotný pokoj téměř tutéž cenu platiti musil jako za úplnou pensi (úplné zaopatření i s bytem).

Nejdůležitější výhodu skýtáme však cestujícímu tím, že nemusí kupony naše použíti, nevyhovuje-li mu náš hotel z důvodů jakýchkoliv, aneb změnil-li cestující

během cesty svůj jízdní plán. V případě tom navrátíme za ně placený obnos po nepatrné srážce 5% za výlohy vystavovací. Nemá tudíž cestující žádného risika při používání kuponů našich. Vyhovuje-li mu hotel, použije kuponů našich, nevyhovuje-li mu, tož je vrátí. Ona malá srážka je příliš nepatrná vůči výhodám uvedeným.

Kromě těchto uvedených výhod skýtají kupony naše cestujícím tu neocenitelnou přednost, že se nemusí obávati, že pokoj neobdrží, neboť hotelier je v našem případě povinen hosta našeho ve svém hotelu umístiti a v případu přeplnění hotelu svého jej do jiného hotelu stejného řádu poukázati. — Tuto výhodu ocení hlavně ten cestující, kterému se již stalo, že musil do půlnoci hotel hledati a na konec byl nucen přespati v čekárně, aneb jinde zas byl nucen platiti za přespání ceny tak horentní, že musil pobyt na polovinu zkrátiti.

Značnou další výhodu skýtají kupony naše tím, že příbuzní stále znají adresu cestujícího a že v různých případech nastalé potřeby se s ním hned dorozuměti mohou.

Ku konci připomínáme, že používáme výhradně jen kuponů svých a tudíž ne kuponů firem cizích a že během času, jednak dle svých vlastních zkušeností, jednak dle zpráv klientů našich vypověděli jsme smlouvy s hotely, které ujednané podmínky nedodržely a můžeme směle tvrditi, že nynější hotely co nejlépe hosty naše obslouží.

Angličané, Francouzi a Němci, národové vyspělí, cestují dnes téměř výhradně s kupony hotelovými.

Račte učiniti malou zkoušku a zajisté že hotelové kupony se i u Vás osvědčí.

Přesné rozpočty hotelových kuponů pošleme na požádání zdarma. Cestující učiní si z rozpočtu tohoto přesný přehled všech výdajů na své cestě.

Osvědčení o výhodnosti našich kuponů hotelových.

V Praze, 3. září 1907.

— — — — Co se pak týče kuponů hotelových, nemůžeme než zařízení toto co nejvřeleji doporučiti všem, kdož chtějí výhodně a bezstarostně cestovati. Hlavně v městech silné frekvence turistické stávají se téměř nutností, nechce-li být člověk vydán na milost hotelierů a platiti vysoké ceny, které téměř dvojnásobné i trojnásobné výše dosahují. Z té příčiny postrádali jsme kupony ve všech místech, pro které jste nám je dosud vydati nemohl. Ing. *E. M.*, Ing. *L. H.*, Ing. *Fr. J.*

V Plzni 14. IV. 1908.

— — — — a děkuji Vám srdečně za doporučení hotelů. Byl jsem všude na Vaše poukázky velmi laskavě přijat a velmi dobře obsloužen. Pokoje byly všude velmi pěkné a úplně čisté. Vzhledem k uvedenému mohu ctěnou firmu Vaši každému co nejlépe doporučiti, což také mezi svými přáteli a známými vždy a všude činím. *J. N.*

Von den mir Ende August nach Theresienstadt übersendeten Hotelcoupons konnte ich alle verwenden bis auf die mitfolgenden zwei aus Leipzig und ersuche ich demzufolge auf Grund der seinerzeitigen Vereinbarung um Retournierung des entfallenden Geldbetrages. Ihre Adressen etc. waren sehr zutreffend.

Wien, den 11. September 1907. *A. von H*, Feldzeugmeister.

Ersuche höflichst mir mitteilen zu wollen, welche Hotels in Rom, Neapel und Florenz mit Ihren Hotelcoupons benutzt werden können und wie viel ein Coupon für Logis, erstes Frühstück und Diner kostet. Hatte voriges Jahr welche von Ihrem Bureau für die Schweiz und war sehr zufrieden.

26. III. 1908. Ulanen-Oberlieut. *K*, Wels [Oberösterr.]

Bučovice, 30. III. 1909.

. . . . . S hotely byl jsem úplně spokojen. *J. R.*

Nové Hrady [Gratzen] 30. IX. 1909.

— — — — Kupony byly mi velmi vítány a byl jsem s ubytováním stravou všude velmi spokojen. *K. B.*

— — — — Kuponů těchto jsme z nedostatku času nemohli upotřebiti; na ostatních místech se nám kupony dobře hodily a byli jsme velmi spokojeni. *F. S.*

V Plzni, 24. IX. 1908.

Nenadsazuji ani dost málo, prohlašuji-li, že cestování s hotelovými kupony jest přímo i d e á l n í. Vždy, všude a každému toto zařízeni vřele doporučuji. *V. K.*

Valašské Klobouky, 11. VIII. 1909.

— -- — — a zároveň sděluji, že s kupony hotel.vými byl jsem velmi spokojen; lze zařízeni toto jen doporučiti. *F. R.*

Curych 25. VI. 1909.

Jsem s Vaši okruženkou i hotelovými kupony i s vypracovaným programem úplně spokojen a mohu Vaši ct. firmu každému co nejlépe doporučiti. *V. Ž.* z Českých Budějovic.

Kralovice u Plzně.

Vrátil jsem se právě se ženou z cesty Holandskem, z Londýna a Paříže a nemeškám Vám projeviti za výtečné sestavení cesty, okružních lístků a za vystavení hotelových kuponů nejsrdečnější své díky. Cesta šla úplně hladce, bez připlatků vůbec a v hotelích nás všude rádi viděli. Hotely pak byly vesměs výborné, prvního řádu. Pro cestujícího jsou hotelové kupony velikou výhodou. Každý je hned v nejlepších rukou v tom kterém městě, sklamání v kvalitě hostince a vyssávání hosta úplně odpadá. Vaše kancelář má pak dobré jméno všude. Komické je, že Vás vyslovují „Sulk". Nepoužil jsem kuponů v Bruselu, ježto v hotelu Mühlbauer bylo vše obsazeno a my portýrem dovedeni byli do sousedství Litovali, že je jim to nepříjemné, že mají Čechy od pana „Sulka" stále v hotelu. Hotel, který nám doporučili, byl rovněž velmi dobrý

26. IX. 1909. Dr. *J. T.*

P. T

Vracím nepoužité hotelové poukázky za účelem jich výplaty s 5% srážkou. Byl jsem s nimi spokojen zvláště tam, kde jsou hotely na ně zvyklými. . . . Pro příště si tyto kupony opět vezmu.

V dokonalé úctě

Kamenice n. Lip. 6. 6. Dr. *C*, r. z. s.

Cestovní kancelář a směnárna ČENĚK ŠULC A SPOL. v Praze, Havlíčkova ul. č. 1.

Velectěný Pane!

Vrátivši se z cesty domů, posílám Vám nepoužité hotelové kupony zpět se žádostí o vrácení obnosu po srážce 5%. By a jsem ve všech hotelích dokonale spokojena a chválím si toto zařízení velice.

V dokonalé úctě *A. K.*

Kyjov, 8. 10. 1910.

Nové Město n. M, dne 10. VIII. 1910.

Ctění Páni Šulc a Spol., Praha

Dovoluji si Vám sděliti, že moje choť byla s Vaším plánem, lístky a též kupony hotelovými plně spokojena. V plné úctě děkuje za Vaše coulantní služby

znamenám se Vám

MUDr. *S.*

Ml. Boleslav, dne 10. října 1910.

Pánové Šulc a Spol., Praha.

Dovoluji sobě oznámiti, že jsem s Vašimi hotelovými kupony, jakož i okružním lístkem úplně spokojen byl a budu Vaši ct. kancelář co nejvřeleji nadále odporučovati. Zároveň zasílám neupotřebené hotelové kupony a prosím o jejich vyplacení po srážce povinných procent.

S veškerou úctou *J. Ž.*

Páni Č. Šulc a Spol., Praha.

V příloze zasílám kupony hotelové, které mi po cestě zbyly, a žádám o laskavé nahražení příslušného obnosu. Kupony nám po cestě vesměs dobře posloužily a lituji, že nevzal jsem si kupony též pro Benátky, byli bychom ušetřili.

S veškerou úctou *A. K.*

V Jindř. Hradci, 9. září 1910.

Ctěné firmě Šulc a Spol.

Žádám o laskavé vrácení obnosu za kupony, kterých jsem nemohl použiti. Se všemi odporučenými hotely jsem byl úplně spokojen.

S úctou *H. S.*

Praha, 16. června 1908.

Páni Čeněk Šulc a Spol., Praha.

Račte doručiteli tohoto vyplatiti dotyčný obnos za neupotřebené hotelové kupony. Kuponů těchto nemohli jsme upotřebiti; na ostatních místech se nám kupony dobře hodily a byli jsme velmi spokojeni.

S veškerou úctou *F. S.*

Cestovní kancelář a směnárna ČENĚK ŠULC A SPOL.
v Praze, Havlíčkova ul. č. 1.

Páni Čeněk Šulc a Spol., Praha.

— — — — **V ostatních Vámi odporučených hotelích jsem byl velice spokojen, a mohu tento praktický způsob každému vřele doporučiti.**

S úctou veškerou *J. N.*

Na Horkách, 10. 3. 1910.

Všecka tato, jakož i jiná osvědčení předložíme každému v originálech k nahlédnutí.

Všechny dotazy týkající se hotelových kuponů nutno říditi na Cest. kancelář a směnárnu **ČENĚK ŠULC A SPOL. v Praze,** Havlíčkova ul. č. 1. — (Na odpověď budiž přiložena známka).

Zpropitné

patří k nezbytnému zlu při cestování. Obyčejně dává se v hostincích při menších útratách 5—10%. V hotelích je lépe platiti zpropitné najednou u pokladny při placení účtu za pobyt a sice přibližně 10% celkového obnosu. Tento příplatek na zpropitné je dobře dáti si na účtu potvrditi.

Při delším pobytu, příp. při více osobách percentuální poměr zpropitného se poněkud snižuje.

Pojištění cestovní.

Pojištění proti následkům úrazu na cestách bylo do nedávna považováno za čirý přepych, dnes stalo se pojištění takové nutností — nezbytnou potřebou.

Moderní cestující líší se ve všech směrech od cestujícího před několika léty. Kdežto dříve cestující vydával se na cesty na jedné straně s přebytečnou výzbrojí a s četnými zavazadly, na druhé straně však úplně nepřipraven, jeví se u moderního cestujícího pravý opak: nejpraktičtější, pokud možno nejlehčí a nejmenší výzbroj, ale současně důkladná příprava a znalost všeho, co na cestě má následovati. A dnes cestující uvažuje

všechny okolnosti a podobně jako je dnes málo těch, kteří nejsou pojištěni proti ohni, krádeži atd., řídne i počet těch, kteří opomíjejí se pojistiti proti následkům úrazu na cestách.

Doporučujeme vřele, byste se před početím cesty dal u nás pojistiti proti úrazu na cestách. Výdej za pojistku je nepatrný a nepadá při celkovém rozpočtu na váhu. — Odpadne Vám tím starost, budete klidnější a pocestujete bez obavy.

Vedeme dvojí druh cestovního pojištění a sice:

a) **pouze proti úrazům nastavším při nehodách na dráze neb na lodi:** Pojištěnec platí na dobu 14 dní K 1.50, na dobu 28 dnů K 3.—, na dobu 42 dnů K 4.50 a je pojištěn na K 20.000 pro případ smrti. V případě lehčího poranění obdrží pojištěnec K 50.—, příp. K 25.— týdně. (Lze se též pojistiti **na obnosy dvojnásobné);**

b) **proti všem úrazům.** Toto pojištění je **daleko výhodnější,** neboť vztahuje se na všechny úrazy, které pojištěnce na cestě potkati mohou (při procházce, stoupání na vrchy, při koupání atd.). Pojištěnec platí na dobu 14 dnů K 11.28, na každých dalších 7 dnů vždy K 5.— a je pojištěn na K 10.000 pro případ smrti, na K 10.000 pro případ trvalé neschopnosti ku práci a na K 5.— denního odškodného. (Lze se též pojistiti na obnosy dvojnásobné).

Na přihlášce račte udati přesná jména, den narození a den odjezdu.

Pohlednice.

Ku slastem moderního cestování náležejí pohlednice. Místo oddechu očekává cestujícího po vykonané procházce psaní pohlednic. Pohlednice se píšou mezi obědem, mezi večeří a děje se tak nejen na vrub odde-

chu, ale i na vrub prohlídky a vycházky. A ku konci cesty jen samé nepříjemnosti: tomu jsem z toho a z toho místa opomenul poslati, ač onomu jsem poslal více než původně zamýšleno.

Abychom aspoň částečně tomuto zlu odpomohli, doporučujeme, aby si cestující pohlednice z měst a krajin, kterými projíždí, již zde u nás v potřebném počtu zakoupil, adresami opatřil a dle pořadu cesty roztřídil. Na cestě zbývá mu jen připojiti poznámku, či pozdrav, oznámkovati a hoditi na poštu. Co tím získá, ocení teprve na cestě samé.

Máme na skladě pohlednice téměř z celé Evropy. Hlavně Rakousko, Německo, Švýcarsko a Italie jsou většími a nejnavštěvovanějšími místy na skladě zastoupeny. Dále máme na skladě:

Z Francie: francouzskou Rivieru, Bordeaux, Lyon, Lourdy, Grenoble, Marseille, Paříž, Boulogne s. M., Havre, Trouville.

Z Belgie a Holandska: Brusel, Antverpy, Ostende, Bruges, Gand, Blankenberghe, Amsterodam, Rotterdam, Haag, Vlissinky, Utrecht, Scheveningen.

Ze Skandinavie: Kodaň, Kristiania, Trondhjem, Bergen, Stavanger, Aalsund, Göteborg, Malmö, Štokholm, Upsala.

Dále Londýn, Dover, Edinburg, Madrid, Sevilla, Lisabon, Granada, Barcelona, Toledo, Gibraltar, Alžír, unis, Kahyra, Luxor, Alexandrie, Cařihrad, Sofie, Bukurešť, Bělehrad, Athény, Olympie, Korfu, Petrohrad, Oděsa, Moskva, Varšava, Kyjev, Nový York a t. d.

Pohlednice tyto čítáme nejlevněji:
jednotlivé po 10 hal.;
tucet sdružených za 1 korunu;
100 kusů sdružených za 7 korun.

Moderní pohlednice Tuckovy, Photoglob a j. a j., jednotlivě po 20 hal., tucet K 2.—, 100 kusů sdruženě za 13 K 50 h.

Pohlednice posýláme na žádost na výběr, pakliže se odběratel zaváže ponechati si aspoň 25% ze zásylky na pevno a nehodící se navrátiti během 3 dnů ve stavu nepoškozeném.

Cestovní výzbroj:

A. Výzbroj zevní.

*Ruční brašna (*vak, *kufr, *kaseta aneb *tlumok k upevnění na bedra) ve velikosti odpovídající přiměřeně obsahu, jejž má pojmouti. *Cestovní velký kufr pro zvláště velký obsah určený. *Krabice na klobouky. *Chránítko na deštníky a hole. *Řemení na plaid anebo cestovní deku. *Necessaire. *Příruční brašna na peníze a nejnutnější drobné potřeby.

Nejnutnější potřeby, jež dlužno vzíti na cestu. Kromě toho, co cestující má na sobě.

Týdenní	14denní	
1—2	2—4	košile denní.
1	2	náprsenky.
1	1—2	náhradní kravaty.
1	2	noční košile.
1	1—2	podvléčky.
1—2	2—4	páry ponožek.
3—6	6—12	límečků a tolikéž kapesníků.
1—2	2—3	párů manžet.
1	1	utěrku (utěrák).
1	1	obvazek na hlavu.
1	1	hedvábný šátek na krk.
1	1	teplý šátek na život pro případ lehkého nastydnutí.

1	1—2	košile spodní aneb trika pro choulostivější.
1	1	reservní boty.
1	1	reservní kalhoty, příp. celý oblek.
1	1	plaid (cestovní deka).
1	1	nitěné rukavice do vozu (šedé).
1	1	rukavičky.
1	1	čepici cestovní.
1	1	balíček drobností: knoflíčky do košile, knoflíčky k podvléčkám, kalhotám a kabátu, přesku k vestě, jehlu, několik špendlíků, nitě, tkanice k botám, kousek motouzu, několik zavíracích špendlíků.
1	1	*kapesní lékárničku.
1	1	*polštářek nafukovací.
1	1	*pohárek na víno aneb koňak (skládací).
1	1	*vytahováček na zátky.
1	1	*vidličku a nůž (skládací).
1	1	*malý necessaire, obsahující: *hřeben, *kartáč na vlasy, *kartáček na vousy, *kartáč na šaty, *kartáček na zuby, *pastu na zuby, *mýdlo, *příp. cest. břitvu, *mýdlo k holení, *háček na boty a rukavice, *pilníček na nehty, *zrcádko, pásek na vousy, krém na boty.
1	1	kousek čokolády.

---

* Všechny tyto předměty máme na skladě v hojném výběru a v cenách nejlevnějších a posloužíme zvláštním obšírným illustrovaným seznamem.

1 1 *lahvičku kolínské vody a koňaku.
1 1 *kapesní naplňovací péro.
1 1 *sáček z jelení kůže na peníze k nošení na těle pod košilí.

Dále nutno vzíti s sebou:

Cizí peníze, viz str. 77. atd.
Cestovní pas příp. jiný osobní průkaz, viz str. 82.
Pojistku na cestu, viz str. 88.
Hotelové kupony, viz str. 83.
Průvodčí knihy po místech a krajinách, kterými se projíždí, viz str. 68 atd.
Jízdní řád zemí, kterými se projíždí, viz str. 73.
Tlumočníky, př. kapesní slovníky a mluvnice, viz str. 75., 76.
Pohlednice peněžní, viz str. 81.
Pohlednice ze všech míst, kterými se projíždí, viz str. 89.

Udáváme jen k vůli informaci přibližný seznam toho nejnutnějšího, co cestující má míti s sebou. Co se týče prádla, záleží toto arci na jednotlivci, kolik všeho si s sebou vezme.

Pojištění zavazadel

Přejímáme pojištění zavazadel proti ztrátě a shoření.

Za poplatek K 1.—* obdrží pojištěnec v případu ztráty neb shoření pojištěného předmětu obnos až do výše K 500.— nahražen.

* Pro Rusko a Balkán a země mimoevropské 50% přirážky.